

b) REGULERING AV FISKET ETTER REKER I NORDSJØEN OG SKAGERRAK I 2023

Ny forskrift om fiskeritillatelser og kvotefaktorer har vært på høring i 2022, og er til behandling i Nærings- og fiskeridepartementet. Forslaget til regulering av fisket i 2023 er basert på gjeldende regelverk.

1 SAMMENDRAG

Fiskeridirektøren foreslår i hovedsak en videreføring av reguleringsopplegget for inneværende år. Dette innebærer at totalkvoten av reker i Nordsjøen og Skagerrak fordeles likt til tre perioder på fire måneder hver. Totalkvoten foreslås likt fordelt på de tre periodene, med en kvote for første halvår fordelt proporsjonalt på de to første periodene. Det foreslås å fastsette maksimalkvoter for hver av de tre periodene, og at fartøyene kan forskuttere maksimalkvoten i en påfølgende periode i 2023 med inntil 15 %. Det foreslås videre at fartøy under 20 meter største lengde kan fortsette fisket innenfor et garantert kvantum på 7 tonn i hver av de tre periodene. Fiskeforbudet på helligdager foreslås videreført.

Norge og EU ble 20. mai 2022 enig om å revidere forvaltningsstrategien for reker. Ettersom partene beveger seg fra en to-trinns ICES-rådgivningsprosess, innebærer dette at kvoteåret for reker i Nordsjøen og Skagerrak vil bli endret. Med formål om å forbedre rekeforvaltningen i Nordsjøen og Skagerrak, vil forslag om endringer i tekniske reguleringer i rekefisket bli sendt på høring primo 2023.

Fiskeridirektoratet holder på å utvikle det nye kvoteregisteret, noe som gjør at det er behov for justeringer av eksisterende regelverk for å forenkle programmeringsarbeidet. I den forbindelse foreslår Fiskeridirektoratet at man endrer på tidligere praksis slik at fartøy kan, med unntak av siste periode, overfiske maksimalkvoten inneværende periode med inntil 15 % istedenfor neste periodes maksimalkvote.

2 FISKET I 2021

Norge og EU ble enige om en totalkvote for første halvår, i påvente av et oppdatert kvoteråd fra ICES.

Fra årets start kunne norske fartøy fiske til sammen 2 528 tonn reker i Nordsjøen og Skagerrak i første halvår, fordelt med 1 685 tonn i første periode og 843 tonn i andre periode. Maksimalkvotene i alle perioder ble satt til 18 tonn.

ICES oppdaterte som vanlig kvoterådet på våren, og etter at EU og Norge kom til enighet om ny TAC ble den norske totalkvoten satt til 4 165 tonn den 26. april. Periodekvoten i første periode ble redusert til 1 685 tonn, mens den i de påfølgende periodene ble satt til 1 240 tonn. Maksimalkvotene forble uendret i første periode på 18 tonn, mens i de påfølgende periodene ble den redusert og satt til 15 tonn for andre og tredje periode, tilsvarende et nivå som i 2020.

Ingen kvoteoverføring ble foretatt fra 2020 til 2021 fordi bestanden var estimert til å være lavere enn B_{trigger} i 2020.

De konservative maksimumkvotene forble uendret ut året.

Det var 176 fartøy som deltok i fisket, hvorav 102 fartøy var under 11 meter største lengde.

Norske fartøy fisket 4 246 tonn reker i Nordsjøen og Skagerrak i 2021, noe som innebærer et overfiske av den norske totalkvoten på 81 tonn.

I 2021 ble ett RTC-område (Real time closure) opprettet i Nordsjøen innenfor Norges økonomiske sone, mens ett RTC-område ble opprettet i Skagerrak innenfor Norges økonomiske sone på grunn av stort innslag av småreker.

3 FISKET I 2022

3.1 KVOTER OG REGULERINGER I 2022

I det foreløpige rådet for 2022 anbefalte ICES at fangster av reker i Skagerrak og Nordsjøen ikke skulle overstige 5 554 tonn i første halvår. Dette førte til en norsk kvote på 3 155 tonn, som ble fordelt forholdsmessig på de to første periodene: 2 103 tonn og 1 052 tonn i hhv. første og andre periode. Maksimumkvotene ble satt til 18, 15, 15 i henholdsvis første, andre og tredje periode.

I mai anbefalte ICES at totalt uttak i 2022 ikke burde overstige 7 712 tonn. EU og Norge fastsatte dermed TAC i tråd med dette, hvorav Norges andel var 4 829 tonn, en økning på 7,6 % tonn sammenlignet med 2021. Kvoten ble fordelt med 1 386 tonn på første periode, og 1 560 tonn i de to påfølgende periodene.

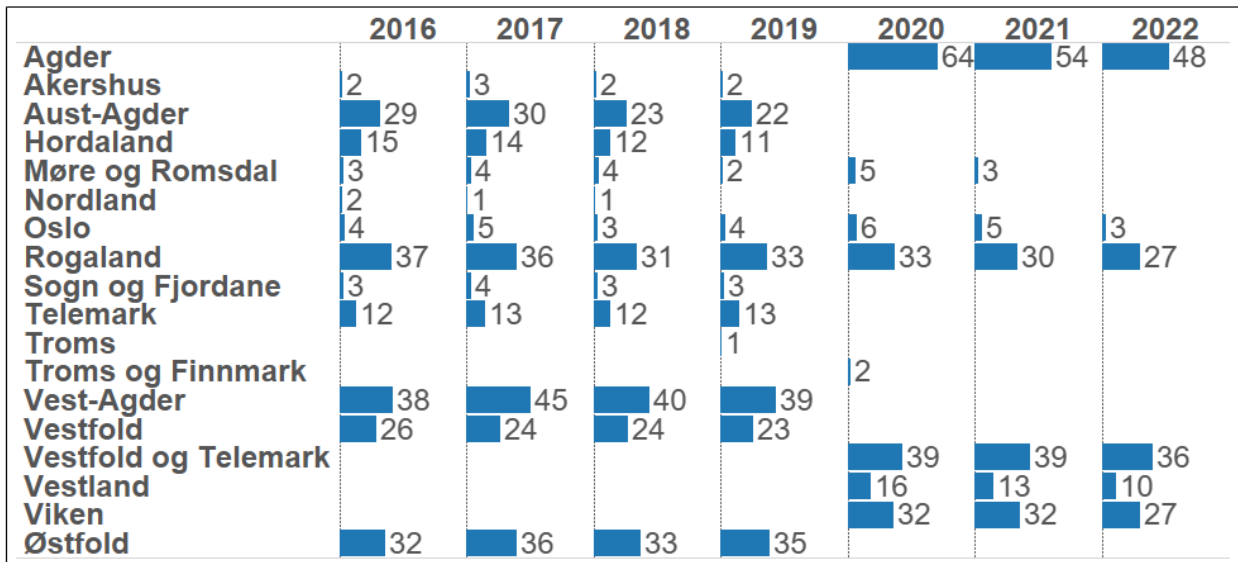
Gytebestanden er estimert til å være under B_{trigger} , så muligheten for å overføre ubrukt kvantum fra 2022 til 2023 er suspendert.

Maksimumkvoten i første periode forble uendret på 18 tonn, og periodekvoten ble oppfisket, samtidig som 1 tonn ble forskuttert fra andre periode. Maksimumkvoten i andre periode ble økt til 20 tonn, og periodekvoten ble oppfisket, samtidig som 250 tonn ble forskuttert fra tredje periode. Maksimumkvoten i tredjeperiode ble økt til 18 tonn. Det fiskes normalt minst i tredje periode, og i skrivende stund ligger totale fangster an til å stemme overens med totalkvoten.

3.2 DELTAKELSEN I FISKET I 2022

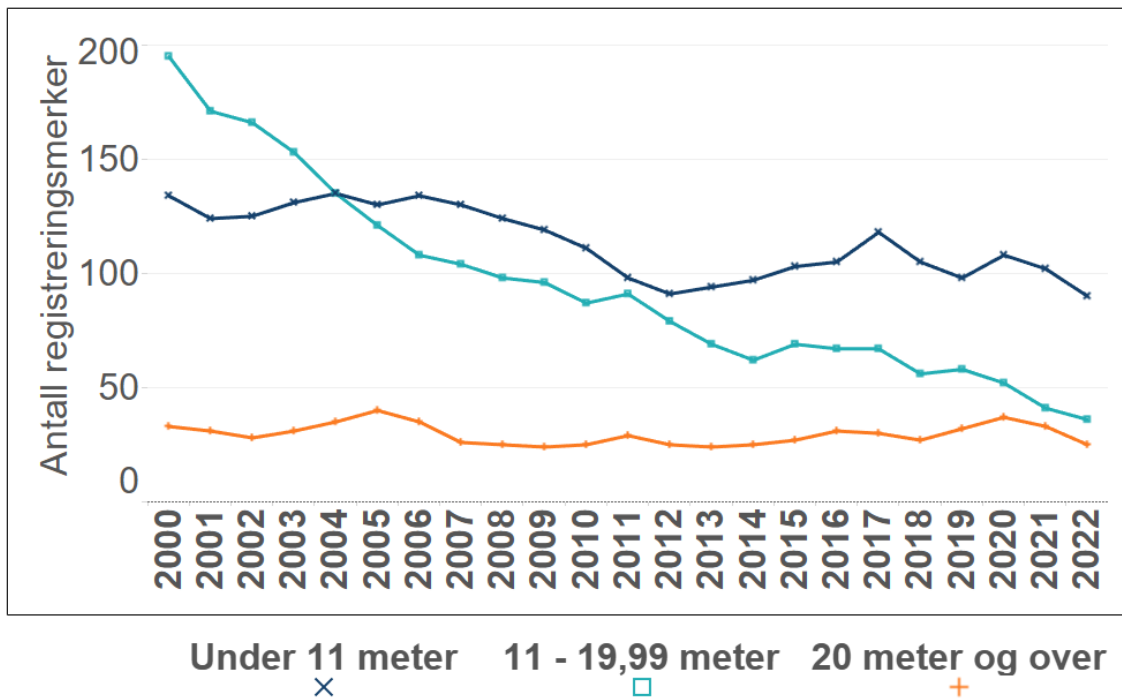
Fra og med 1998 har det vært en begrensning i adgangen til å delta i rekefisket sør for 62°N for fartøy over 11 meter. Per 3. oktober har til sammen 151 fartøy deltatt i rekefisket i 2022, hvorav 90 fartøy er under 11 meter. Figur 1 viser den fylkesvise deltakelsen i rekefisket; figur 2 viser deltagelse per lengdegruppe.

Figur 1: Fylkesvis deltakelse i rekefisket i Nordsjøen og Skagerrak (2016-2022)

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 3. oktober 2022

Figur 2: Antall fartøy per lengdegruppe (2000-2022)

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 3. oktober 2022

Antall fartøy under 11 meter har variert de siste årene (figur 2). Tabell 1 gir andelen av total fangst som er tatt av fartøygruppen under 11 meter per periode de siste årene:

Tabell 1: Andel av totalfangst tatt av fartøy under 11 meter 2013-2021 (tall i prosent)

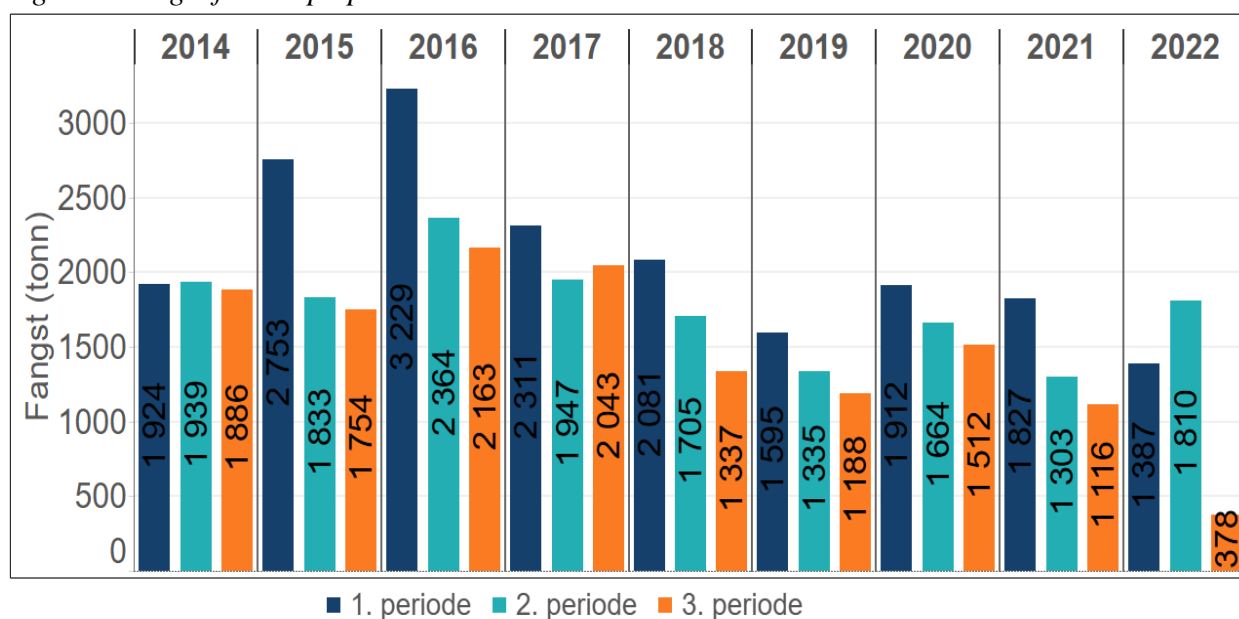
Periode\år	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1. periode	22	19	24	21	20	21	23	19	17
2. periode	17	17	20	16	18	17	22	19	19
3. periode	17	20	24	16	19	19	24	15	17
Totalt	19	19	23	18	19	19	23	18	18

Kilde: Landings- og sluttseddelregisteret i Fiskeridirektoratet per 3. oktober 2022

3.3 UTVIKLINGEN I FISKET I 2022

Figur 3 nedenfor viser utviklingen i rekefisket i 2022 sammenlignet med årene 2014-2022. Per 3. oktober er det til sammen fisket 3 575 tonn av totalkvoten på 4 506 tonn.

Figur 3: Fangst fordelt på perioder 2015-2022

Kilde: Landings- og sluttseddelregisteret i Fiskeridirektoratet per 3. oktober 2022. Periodene i 2015 gikk fra 1. januar til 5. april, 6. april til 16. august og 17. august til 31. desember; dette er ikke reflektert i data.

3.4 REAL TIME CLOSURE (RTC)

I 2016 ble det innført RTC i fisket etter reker i Nordsjøen og Skagerrak for å begrense fiske etter reker under minstemål.

Norge og EU ble 6. september 2018 enige om vilkårene for et felles RTC-regime i Skagerrak¹. Som følge av at EU implementerte det avtalte RTC-regimet i sitt regelverk i løpet av 2021, ble

¹ Agreed Record of Fisheries Consultations between the European Union and Norway on Technical Measures in Skagerrak, 6 September 2018.

tilsvarende endringer implementert i høstingsforskriften, 22. februar 2022. RTC-regimet i Skagerrak er således harmonisert i tråd med avtalen.

I 2022 ble fire RTC-områder opprettet i Nordsjøen og Skagerrak på grunn av for stor innblanding av småreker.

4 BESTANDS- OG KVOTESITUASJONEN I 2023

Endelig kvoteråd for reker i Nordsjøen og Skagerrak for hele 2023 foreligger ikke ennå; det er heller ikke fastsatt TAC eller norsk kvote for 2023.

I mai i år anbefalte ICES at fangstene av reker i første halvdel av 2023 ikke burde overstige 5 882 tonn; Norges tradisjonelle andel av dette er 3 683 tonn. Av dette bytter vi tradisjonelt vekk 323 tonn, som vil gi oss en kvote på 3 360 tonn.

En ekstrapolering av anbefalingen for første halvår gir et anbefalt uttak for hele 2023 på 11 764 tonn. Av dette vil Norge i så fall få en kvote på 7 044 tonn etter kvotebytter, en økning på ca. 4 052 tonn sammenlignet med inneværende års TAC.

Vi kan ikke overføre eventuell ubrukt kvote fra 2022 til 2023 da bestanden er beregnet til å være under $B_{trigger}$.

4.1 ENDRING AV KVOTEÅRET

Norge og EU ble 20. mai 2022 enige om å revidere nåværende forvaltningsstrategi for reker. Partene har sendt en forespørsel til ICES om å vurdere innholdet i strategien. ICES har blant annet blitt bedt om å vurdere en 12 måneders TAC som vil resultere i at det kun utarbeides ett kvoteråd per år. ICES er blitt bedt om å vurdere følgende alternativer for TAC-år:

- 1. april – 31. mars
- 1. mai – 30. april
- 1. juli – 30. juni

ICES har i skrivende stund ikke besvart forespørselen fra Norge og EU.

Norge og EU ble altså enige om å bevege seg bort fra gjeldende to-trinns ICES-rådgivningsprosess til et system hvor ICES kun vil gi ett årlig kvoteråd. Ettersom rådet vil bli gitt etter det årlige vintertoktet, medfører dette at kvoteåret for reker i Nordsjøen og Skagerrak vil bli endret.

Eventuelle endringer i reguleringsopplegget i løpet av 2023 som følge av det som er nevnt ovenfor, vil bli gjennomført i samråd med relevante aktører.

5 REGULERING AV REKEFISKET I NORDSJØEN OG SKAGERRAK I 2023

Hovedmålet med reguleringene i dette fisket er å legge til rette for å fiske opp den norske kvoten samtidig som en unngår at fisket blir stoppet i løpet av året. Dette vil bidra til stabilitet i markedet med en jevn tilgang på råvarer, noe som igjen bidrar til at fiskerne får en sikrere avsetning for sin fangst og en best mulig prissituasjon.

Den norske kvoten av reker er i henhold til Skagerrakavtalen og kvoteavtalen med EU fordelt på to kvoteområder. Reke i de to områdene tilhører imidlertid samme bestand og det er ingen biologisk begrunnelse for å regulere fisket separat for hvert område. Det er dessuten stor trålaktivitet i grenseområdet, noe som medfører store praktiske problemer med en særskilt regulering av fisket i hvert av områdene. Selv om det fastsettes kvoter særskilt for de to områdene, har fisket siden 1998 vært regulert med felles periode- og maksimalkvoter.

5.1 PERIODEKVOTER

Tabell 2 viser andelen reker tatt per periode i perioden 2013-2021. Det fiskes som oftest mest i første periode og minst i siste.

Tabell 2: Andel av totalfangst tatt per periode 2013-2021 (tall i prosent)

Periode\år	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1. periode	38	33	43	42	37	41	39	38	43
2. periode	35	34	29	30	31	33	32	33	31
3. periode	28	33	28	28	32	26	29	30	26
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttседdelregister per 3. oktober 2022

Selv om det tas noe mer reker i første periode taler markedshensyn for at periodiseringen av totalkvoten bør være lik i de tre periodene. Dersom totalkvoten blir tilstrekkelig høy er det sannsynlig at enkelte periodekvoter ikke vil bli oppfisket. I så fall vil Fiskeridirektoratet i samråd med næringen vurdere justeringer av disse. Ettersom den foreløpige rekekvoten bare gjelder for første halvår fordeles denne forholdsmessig på de to første periodene; altså med 2/3 i første og 1/3 i andre periode.

Fiskeridirektøren foreslår å periodisere totalkvoten av reker i Nordsjøen og Skagerrak i tre perioder i 2023 på fire måneder hver. Totalkvoten foreslås likt fordelt på de tre periodene.

Fiskeridirektøren foreslår å fordele en kvote for første halvår proporsjonalt på de to første periodene.

5.2 MAKSIMALKVOTER

Fiskeridirektoratet avventer kvotefastsettelse for 2023.

En høy totalkvote krever en høyere overregulering enn en lav kvote. Årsaken er at ikke alle fartøy responderer fullt ut på en økning i maksimalkvotene utover et visst nivå.

Fartøyene har tidligere år kunne forskuttere maksimalkvoten i en påfølgende periode med inntil 15 % av neste periodes maksimalkvote. Fiskeridirektoratet holder på å utvikle det nye kvoteregisteret, noe som gjør at det er behov for justeringer av eksisterende regelverk for å forenkle programmeringsarbeidet. I den forbindelse foreslår Fiskeridirektoratet at man endrer på tidligere praksis slik at fartøy kan, med unntak av siste periode, overfiske maksimalkvoten inneværende periode med inntil 15 % istedenfor neste periodes maksimalkvote. Fartøy som benytter denne adgangen vil bli belastet et tilsvarende kvantum påfølgende periode.

Når totalkvoten for 2023 og fordelingen av denne fastsettes, vil Fiskeridirektøren foreslå maksimalkvoter med overregulering.

Fiskeridirektøren foreslår å fastsette maksimalkvoter for hver av de tre periodene, slik det har blitt gjort i tidligere år.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy kan, med unntak av siste periode, overfiske maksimalkvoten i inneværende periode med inntil 15 %. Fartøy som benytter denne adgangen vil bli belastet et tilsvarende kvantum påfølgende periode.

5.3 GARANTERT KVOTE PER FARTØY

Fartøy under 20 meter har normalt hatt et garantert kvantum på 7 tonn i hver av de tre periodene. Kvantumet kan fiskes selv om periodekvoten eller totalkvoten er beregnet oppfisket.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy under 20 meter største lengde kan fortsette fisket innenfor et garantert kvantum på 7 tonn i hver av de tre periodene.

5.4 HELLIGDAGSFRED

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre forbudet for norske fartøy å tråle etter reker sør for 62° N fra og med lørdag klokken 24.00 til og med søndag klokken 24.00 og på helligdager unntatt 2. påskedag, Kristi himmelfartsdag og 2. pinsedag.

6 TEKNISKE REGULERINGER I REKEFISKET

6.1 STATUS

De senere årene har det vært en prioritert oppgave å forbedre forvaltningen av reker i Nordsjøen og Skagerrak. Høy innblanding av reker og fisk under minstemål samt uønsket bifangst av andre arter, har vært en gjennomgående utfordring i et fiskeri som gjennomføres med småmasket trål.

I reguleringsmøtet juni 2015 ([Reguleringsmøte juni 2015 \(fiskeridir.no\)](#)), la Fiskeridirektoratet frem en strategi for forbedret forvaltning av bestanden i Nordsjøen og Skagerrak. I perioden 2016-2019 ble det bl.a. innført Real Time Closure (RTC) i rekefisket, minstemålet ble satt til 6,5 cm og påbud om bruk av sorteringsrist ble innført innenfor fire nautiske mil fra grunnlinjen i Nordsjøen og Skagerrak. I tillegg har Norge og EU blitt enige om en ny forvaltningsplan for reker samt et harmonisert RTC-regime i Skagerrak.

På samme tid ble det av praktiske årsaker innført enkelte lettelser i regelverket. Fangster av øyepål, kolmule og hvitreker i fisket etter reker (*Pandalus borealis*), er unntatt fra ilandføringsplikten. Det ble også vedtatt å gi dispensasjon fra påbudet om bruk av sorteringsrist innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjen for enkelte fartøy med kaisalgstillatelse, samt å innføre en bestemmelse der Fiskeridirektoratet kan gjøre unntak fra påbudet om bruk av sorteringsrist i inntil 4 uker dersom det kan dokumenteres at innblanding av maneter, tang, tare eller lignende i vesentlig grad hindrer gjennomføringen av fisket.

I tillegg ble det besluttet 13. august 2019 at det skal være tillatt å ha en krepsespalte på inntil 15 cm i sorteringsristen i fisket etter reker i Nordsjøen og Skagerrak innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjen, i påvente av at redskapsforsøk var fullført og forvaltningen har fått vurdert hva som skal være endelige og permanente regler.

6.2 NY KUNNSKAP

a. Optimalisering av fisket med reke trål

I perioden 1. oktober 2016 – 31. oktober 2020 har det blitt produsert omfattende ny kunnskap fra et stort samarbeidsprosjekt mellom Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF) og Fiskeridirektoratet. Informasjon om prosjektet finnes her: [Optimalisering av fiske med reke trål: Nasjonal satsing for å løse utfordringer med bifangst i det norske rekefisket \(fhf.no\)](#).

Hovedmålsettingen i prosjektet har vært å optimalisere fisket etter reke med trål med fokus på å redusere uønsket innblanding av fiskeyngel og småreker, redusere energiforbruk og undersøke overlevelse hos undermåls reker som har gått gjennom seleksjonsinnretningene. Det har vært lagt ned mye ressurser i prosjektet som startet opp høsten 2016, og flere tekniske løsninger har blitt testet.

For å forbedre seleksjonen gjennom økt utsortering av undermåls reker og fiskeyngel, anbefales det i sluttrapporten at følgende tekniske løsninger implementeres i regelverket:

- Påbud om begrensninger i sekkens omkrets (og lengde).

- Påbud om bruk av fire-panels-sekk.
- Anbefaling om økning av maskevidde i sekker med diamantformet nett.
- Anbefaling om bruk av innkortede leistau.

Som ledd i oppfølgingen av rapporten arrangerte Fiskeridirektoratet et møte i Kristiansand 18. februar 2022 om tekniske tiltak i fisket etter reker i Nordsjøen og Skagerrak. Blant deltakerne var flere rekefiskere, representanter fra Fiskarlaget, FHF, HI og Fiskeridirektoratet. Det ble også holdt et oppfølgingsmøte 24. mai 2022 med representanter fra Norges Fiskarlag, hvor konkrete forslag til regelverksendringer ble utarbeidet.

b. Forsøk med krepsespalte og råd fra Havforskningsinstituttet (HI)

I forbindelse med prosjektet «Optimalisering av fiske med rekestrål», gjorde HI forsøk med krepsespalte, jf. rapportens punkt 4.4.4. Forsøket ble gjennomført som komparative fiskeforsøk, der fartøyet fisket med dobbeltrål med to identiske tråler der den ene hadde standard rist og den andre tilsvarende rist med spalte. Det ble benyttet en spaltehøyde på 15 cm. Begge trålene hadde montert standard oppsamlingspose over ristutslippet. Forsøket i Karmøy-området ble utført i oktober/november, men de to andre forsøkene gikk i hhv. mars (Hvaler) og april (Lindesnes). På denne bakgrunn mottok Fiskeridirektoratet 18. februar 2021 følgende råd fra HI:

«Innføring av krepsespalte i rekestrål vil medføre et økt uttak av undermåls fisk sammenliknet med etablert metode. For bestander som kysttorsk og pigghå vil dette kunne representere et vekstoverfiske. En eventuell innføring av krepsespalte i fiskeriet vil således være negativt, spesielt for bestander under gjenoppbygging. Selv om vi per i dag ikke kan kvantifisere omfanget (uten grundige romlige analyser), så vil dette forsinke gjenoppbyggingen av disse bestandene. Samtidig er fangstratene av kreps observert i de tre komparative fiskeforsøkene lave. Med dette som bakgrunn er det Havforskningsinstituttets råd at det ikke åpnes for bruk av krepsespalte i rekestrål.»

Fiskeridirektoratet foreslo derfor i saksfremlegget for reguleringsmøtet høsten 2021 at bruk av krepsespalte i sorteringsristen ikke skal tillates i fisket etter reker i Nordsjøen og Skagerrak innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjen. I etterkant av reguleringsmøtet mottok direktoratet en del motargumenter fra næringen. Det er foreløpig ikke konkludert i saken.

c. Tang og tare – rapport fra forsøk med rekestråleren M/S Brattholm

Fiskeridirektoratets utviklingsseksjon utarbeidet en rapport 1. juni 2022 fra forsøk om bord i rekestråleren M/S Brattholm på kysten av Nordsjøen og Skagerrak. Formålet med toktet var å få kunnskap om problemet med tang og tare i kystrekefiskeriet i sør. Flere fartøy har de senere årene fått tidsbegrenset dispensasjon for bruk av sorteringsrist i rekefisket da det hevdes at tare legger seg på risten og hindrer fangst, spesielt i vintermånedene. I rapportens sammendrag heter det bl.a. at:

«Erfaringene fra toktet viser oss at det var nødvendig å innhente kunnskap om det kystnære rekefisket i sør. Resultatene fra forsøkene viser at tareproblematikken ikke er av et omfang som tilsier at det er noen gode grunner for å gi fritak fra bruk av rist.»

6.3 OPPFØLGING I 2023

Som oppfølging av prosjektet «Optimalisering av fisket med reketrål» og dialogen direktoratet har hatt med næringen i januar og mai 2022, vil Fiskeridirektoratet utarbeide et forslag om endringer i de tekniske reguleringene i fisket etter reker i Nordsjøen og Skagerrak med formål om å forbedre seleksjonen gjennom økt utsortering av undermåls reker og fiskeyngel. Forslaget vil bli sendt på egen skriftlig høring.

På grunnlag av rådet fra HI 18. februar om bruk av krepsespalte, og innspillene som er kommet fra næringen i etterkant av reguleringsmøtet høsten 2021, vil Fiskeridirektoratet på ny vurdere om krepsespalte skal være tillatt i fisket etter reker innenfor fire nautiske mil fra grunnlinjen i Nordsjøen og Skagerrak. Et eventuelt forslag om endring vil bli sendt på egen skriftlig høring.

På bakgrunn av Utviklingsseksjonens rapport 1. juni 2022, vil Fiskeridirektoratet vurdere om det fremdeles er et behov for en unntakshjemmel fra påbudet om bruk av sorteringsrist som følge av innblanding av maneter, tang, tare o.l.